

Sted

E libris
gymnasio Mauritiano Magdeburgensi
a venerabili
Carolo Funk
theol. doctore et gymnasii direttore
a. 1857 hereditate relictis.

G. f. 171.

Q. D. B.V. Ad
ORATIONES SUPREMAS
ADOLESCENTUM
ALIQVOT

Pietatis, modestiæ, industriæque laude
 in cæteris conspicuorum,

Craftina volente DEO luce, post secundam
 pomeridianam in Auditorio superiori
 audiendas,

VIROS
MUNERUM AMPLITUDINE,
GENERIS SPLENDORE, DOCTRI-
NÆQUE EXCELLENZIA
ILLUSTRES,

nec non

Præclaros alios atque Literatos

submisse ac decenter

invitat

JONAS GELENIUS, Scholæ Crucianæ
 Rector.

DRESDÆ,

Typis JOHANNIS RIEDELII,

Typogr. Aul.

UT in reliquo vitæ humanæ cultu, ita in ædificando præcipue luxum, populatorem illum opum, reique familiaris pestem unicam, prudentissimos rerum civilium arbitros, qui civitates aut ipsi fundarunt, aut fundatas legibus vinxerunt saluberrimis, è Republica sua proscriptisile atq; eliminasse, nemo tam miser bonus in literis est, qui nesciat. Sic enim sapientissimi viri exillimaverunt, non in eductis ad cælum molibus, non auri luce radiantibus lacunaribus, non trabibus Hymettis, aut columnis ultima recis Africa, sed in robore virorum, civium virtute, legumque observatione felicitatis publicæ versari cardinoni. Lycurgus optimus Lacedæmoniorum legislator, atque, ut ille ait, vir disciplinæ convenientissimæ, cuius legum quamdiu Sparta diligens fuit, excelssissime floruit; Hic, inquam, Lycurgus in altera Rhetrarum suarum præcepit,

(a) Platarchus in Lycurgo.

(a) ut quavis domus fastigium securi haberet fabricatum, fores ferræ, nec alio instrumeto ullo: id enim prudentissime arbitrabatur æterna seculorum memoria dignissimus vir, non posse tam tenui cultu ornatas ædes delicias intra penetrâlia sua admittere, cum ingentia palatia pudendo sepe numero luxu disfluere, atque immania quæque lædemonis Lycurgus. Cum enim Leotychides Spartanus Corinthi aliquid canans fastigium ædium magno sumtu structum & laqueatum cerneret, rogasse fertur hospitem, num in ea regione arbores nascerentur quadrangule? (b) Neque obliteranda est silentio prætorum Romanorum hæc in parte modestia, nam ut Lyricus eorum canit: (c)

(b) Vide Piccart. observ. Hist. Pol. Decad. XII. c. 14.
(c) Horat. l. II. Od. 17.

*Privatus illis census uras brevis,
Communis magnus: nulla decerpedis
Mœta privata opacam
Porticus excipiebat Arcton.*

Ast ubi pro continentia atque æquitate libido atque superbia invastit Quirites, non gradu, sed præcipiti cursu à virtute descitum, ad vitia transcursum, publicamque magnificentiam privata secuta luxuria est. Quis enim ignorat insanas Luculli substructiones? quem ob injectas mari moles, & receptum suffolis montibus mare haud infacite Xerxem togatum Pompejus M. vocare asseverat. (d) Quem fugit aurea Neronis domus, (e) cujus structuram non tam insaniam mentis prodigæ, quam furor potius quendam ex merito suo appellaveris. Ast talia soli fortasse in urbe Principes: minime certe, verum & privatorum hic profusissima & effrenata plane luxuries. Clodius fons ille & læges gloria Miloniana, sed idem quoque calamitatis atque exilii causa Plinio notante (f) sestertium centies & quadragies octies domo emta habitavit, i. e. undecies centum & quatuor millibus florenorum. Cnejus Domitius sexcenties sestertio, sive tricies centum millibus florenorum, ut alias aliorum domos jam silentio præteream, quarum insanum pretium penam fortasse mirabitur, qui supra humanos visus elata earum culmina, & in fastigiis nutantes sylvas; qui postes marmoreos & conationes innumeris pene ex Lapide Numidarum fultas columnis; qui laquearia & parietes auro contextos, sæpe etiam distinctos gemmis consideraverit. (g) Argue inde illæ tot gravissimorum virorum querelæ. Vel Senecam audiamus: (h) Felix, inquit, scilicet ante Architelonas fuit. Non machinationes tectorum supra tecta surgentium & urbes præmentium, non tecta canationum epulas receptura parabantur, nec in hunc usum pinus aut abies deserebatur longo vehicularum ordine vicis inventientibus, ut ex illa lacunaria auro gravia penderent. Culum liberis textis, sub marmore atque auro servitus habitabat. Hinc legibus quoque hæc ædificandi licentiam Imperatores coercere, quod Augustum Strabo, Trajanum Victor alique fecisse memora-

(i) Serabo l. 1. Victor in vita Traj.

Proëm. de Architect. (l) Tit. de ædificiis publ. conf. Picc. l. cit.

(i) Quamquam autem insanas illas substructiones atque ædificandi effrenem licentiam in privata fortuna merito suo damnaverint viri prudentissimi, in publicis tamen operibus præstantiam atque dignitatem perique prudentissimi, in publicis Divinus certe Plato in Republica bene constituta requirit, ut ædes publicæ non avare & lordidè, sed magnifice exstruantur, & in illustri atque excelso aliquo loco, non uraffiant auctoritates, & Novella Martiani Imperatoris (l) Majestati Imperii egregias vitas residere commemoret. In ædificiis autem publicis non postremum occupare locum Scholas atque Gymnasia, neminem, nisi ex numerosissima Meneniorum familia oriundum inficias iterum arbitror; hinc etiam placuit prudentissimis viris majoribus nostris, non in ruderibus aut parietinis, non in horrida atque inculta illuvie Musas habi-

habitare, sed dignum literarum æstimo habere domicilium. Licet enim prudens
 sapiensque rerum æstimator, non tam ex magnifica ædificii Scholastici structura, aptaque
 lapidum, lignorum, parietumque dispositione Scholarum felicitatem æstimaverit;
 quàm potius ex iusta & solida pietatis & liberalium artium pertractatione; negari
 tamen haud potest magnum urbi ejusque Magistratui conciliari ornamentum, ex con-
 cinnè pulchreque constructa pietatis & literarum officina, quæ non tantum omnium
 oculos in sui admirationem convertit & moratur, verùm etiam in eam adducit opinio-
 nem, suum in ejusmodi urbe Musis esse pretium, pietatisque & bonarum mentium
 cultum, unde omnis publica dimanat felicitas non in super haberi contemnique. Jure
 itaque merito post DEUM O. M. cui omnia nostra unice accepta referre debe-
 mus, justis laudibus decoranda est NOBILISS. atque AMPLISS. SENATUS nostri in au-
 gendis promovendisque Scholarum suarum, & præsertim hujus Crucianæ commodis cura
 atque munificentiâ. Ab illo enim tempore, ex quo ædificium hoc Scholasticum in hanc,
 quam externa adhuc præfert facies, iurexit formam, quod ab hinc centum & qua-
 draginta octo annis factum est, illud inter tot seculi incommoda, tot sursum ac de-
 orsum euntium rerum vicissitudines non tantum adversus omnem labem & ruinam
 firmum & stabile conservavit, verùm etiam docentium discitentiumque usibus subinde
 magis commodum, magis decorum poltrunque reddidit, ut pristinum ejus interio-
 rem habitum cum præsentì contendentes, non in veterem illam Crucis Scholam, sed in
 aliud quoddam novum ædificium se delatos existiment. Vel superioris anni AMPLISS.
 SENATUS nostri benignitas quanta in illam fuerit, ingratus sit oportet, qui non gra-
 tissimo animo expudet. Quantum tædii, quantumque molestiæ devorandum sit Præce-
 ptoribus, cum sæpè numero duo, vel tres etiam unico in auditorio formandis pueris
 operam dare coguntur (quod malum inferiores potissimum classes nullibi fere, non
 affligit,) norunt illi, quibus in ergastulis ejusmodi, aut olim fuit, aut hodie etiamum de-
 sudandum est. Verè Cyclopus quasdam dixeris officinas, in quibus ut ille ait:
ἀδὲς ἀδὲς ἀδὲς, ita omnia dilono raucoque clamore, sæpe etiam flagrorum
 crepitum vapulantiumque ejulatu perstreptunt, ut mirum sit aures eorum hoc sonitu
 Cataduparum instar penitus non exuldecere. Quod ipsum quantopere discentes pue-
 ritæ ardorem sufflammet, docentium vero alacritatem atterat, debilitet, frangat, vires
 animi corporisque exhauriat, & tandem in seipsum desidiam sensim adducat, neminem
 qui vel paululum humanior est ignorare arbitror. Itaque ut aliis multis, ita huic
 etiam malo mederi voluit laudatissima AMPLISS. SENATUS nostri prudentia. Separate
 jam omnes sunt intergerivo pariete classes, ut quisque Præceptorum suas sibi res solus
 habere, & in otio tranquillo cum juvenarum fidei suæ credita, DEO Musisque operari
 possit. Quocirca NOBILISS atq; AMPLISS. SENATUS ordini publica Scholæ voce doc-
 entes atq; debitas ago habeoq; grates, quod temporibus his, tot tantisque obsepis dif-
 ficultatibus, nihilominus Scholæ suæ Crucianæ memoret esse, & in ea conservanda soli-
 citudinem, in exornanda curam atque industriam suam luculentissimo hoc novo spe-
 citudine iterum declarare voluerit. Macti, macti inquam estote hac munificentiâ vestra
 singulari PATRES PUBLICI. Hanc ut in b.m. Antecessoribus vestris honorificentissime
 collaudavit immortale Lycæi hujus decus ὁ μακροβίος Bohemus; (m) ita & vestris
 clarissimis nominibus eam circumponet famam, quam nullum obruet silentium, nulla
 debet oblivio, sed alet posteritas, & ad omnia futuri temporis propagabit secula.
 Æternam beneficentiæ suæ tulit fructum Titinius Capito, quem disertissimus Plinius
 Secundus hoc alicubi mactat elogio: (n) *Vir est optimus, & inter præcipua seculi
 sui ornamenta numerandus. Colit studia, studiosos amat, fovet, provehit, multorumque
 qui aliqua component, portus sinus, præmium, & omnium exemplum.* Quàm ex vero, &
 jure quoddam præcipuo atque singulari hoc idem encomium VOBIS etiam PATRONI
 debeat, in proclivi mihi esset sigillatim & per partes ostendere, nisi scirem nihil gra-
 vibus Viris molestius accidere posse, eorumque magis onerare modestiam, quam si
 coram in os, ut Comicus inquit, laudentur; perspectumque mihi esset VOS PATRES
 exemplo jam laudati Consulis Romani majore animo beneficiis fructum in conscientia,
 quam in fama reponere. (o) Interea tamen cum Pindaro teste: *πρᾶξις οὐδὲν ἐστὶν*
μη χρεὶν ἀγαθὰ καλοῦσαι, peccatum egregium facinus non humi silentio tegi oportet;
 (p) & ego beneficium hoc vestrum novum & æternis laudum præconiis dignissimum
 tacitus præterire non potui, nisi cum universo Mufarum nostrarum cœtu
 impius plane atque ingratus esse velim. Quod superest DEUM O. M. supplicii
 peccæ veneror, ut quemadmodum adhuc tot annis pietatis & bonarum literarum offi-
 cinam

(m) Progr.
 scripto in in-
 angur. Audi-
 dorii novi
 p. 365.
 1611. Vol. I.
 (n) lib. 8. E-
 pist. 11.
 (o) lib. 1. E-
 pist. 8.
 (p) Od. 9.
 Nem Stroph.

cinam nostram pro mirifica atq; inexplicabili bonitate sua conservavit, PATRIBUSq; Republicæ hanc mentem semper immisit, ut omni quâ possent ope salutem ejus procurarent; ita & impoliterum faveat propitius beneficis suis, faciatque ut florente Republica, floreat quoque hoc CRUCIANUM, ex eoque tanquam equo quodam Durateo procedens semper Adolescentes exuta animi pravitate atque ruditate pietatis doctrinæque elegantia positi, liberalissimisque artium præceptis ad capiendam altioris scientiæ sententiâ probe subacti. Atque hujus generis ut nunquam non inante, ita imprensens etiam septem numero, quos magna ex parte florem delibate juvenutis spernente egregiam nascentis Republicæ nominare possum, septa illius non tam proterve transiunt, quod à communitis hodie searis Academicis non sine præsentis exitio suo fieri assolent, quàm bona nostra cum pace dimitti, relinquunt. Ex iis quatuor dederunt, quam non illois, quod ajunt, manibus, sed munditiis Latinæ Lingvæ bonarumque artium probe exculsi sacra Academica atreçtaturi sint, Specimen quoddam industriæ suæ, optimis in litteris intentissimè collocatæ, præbebunt, & quidem

I. BALTHASAR Müller / Rosvino Misnicus, urbium elegantiam atque decus non in subtractionum insanis molibus, sed in pietate, virtutis legumque observantia consistere docebit.

II. CHRISTOPHORUS HENRICUS Hauptmann / itidem Rosviniensis, sincerum DEI cultum, & virtutum legumq; observantiam verumquidem urbium decus constituere largietur, attamen adificiorum splendorem structuræque elegantiam omnino requirit.

III. JOH. GOTTLOB. Reiche / Dresdensis, collaudata amborum sententia, urbem patriam ut genuinum utriusque decoris exemplar proponet, in laudes ejus pro ingenii modulo excurret, eique tandem & Patronis atq; Præceptoribus suo Condiscipulorumque secum abeuntium nomine vale dicit. Idem quoque præstabit

IV. JOH. CHRISTIANUS Müldener / Dresdensis, sed carmine epico, non mæsto fortasse Apolline, nec coltaccrymantibus Musis elaborato. Reliquorum series hæc est:

V. JOHAN. GOTO FREDUS Schulze / Bischoffswerd.

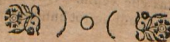
VI. GEORGIUS Voigt / Folberen. Misn.

VII. JOHANNES Hauthal / Hemeleba Thuring.

Abeuntes fastis prosequetur omnibus

CAROLUS HENRICUS DORNBLUTHIUS, Dresdensis.

Proficiscuntur autem pars in cultissimam Philaream, pars vero in aliam Witebergensem, Academiis harum regionum celeberrimas, ut ibidem omnia doctrinarum spatia pleno cursu ementi, viri evadant, de quibus & Republica sibi gratulari, & honestis olim officis eos tuto prædicere possit. Quorum conatibus ut DEUS cœlesti sua gratia adpiret, eosque ad salutare eventus provehat, ejus sanctissimum Numen supplicii prece semper venerabor. Vos verò PATRONI OPTIMI, FAULTORES item atque Amici plurimum honorandi pro toties spectata, atque satis jam perspecta nobis humanitate vestra benevole iterum adesse, huicque exercitationi nostræ per se tenui atque umbratili, ex splendore atque dignitate vestra lucem aliquam fœnerare dignemini, à nobis pariter omnem pietatem atque observantiam certò expectaturi. P.P. in Ele&. Dresda, d. XIII. Maji, MDCCV.

78 M 428

Sign. (188) fehlt bzw.
rest. nicht vergeben!

1077

R.40

Q. D. B. V.

Ad

ORATIONES SUPREMAS
ADOLESCENTUM
 ALIQVOT

Pietatis, modestiæ, industriæque laude
 in cæteris conspicuorum,

Craftina volente DEO luce, post secundam
 pomeridianam in Auditorio superiori
 audiendas,

VIROS
 MUNERUM AMPLITUDINE,
 GENERIS SPLENDORE, DOCRI-
 NÆQUE EXCELLENTIA
 ILLUSTRES,

nec non

Præclaros alios atque Literatos

submitte ac decenter

invitat

JONAS GELENIUS, Scholæ Crucianæ
 Rector.

DRESDÆ,

Typis JOHANNIS RIEDELII,

Typogr. Aul.

